

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину . . . . . 6 дин.
за пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплату ваља слати упутницом на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НОВО КАЛДРМИСАЊЕ

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ

Београд, као и многе вароши мањег саобраћаја да-
нас, а и веће вароши у старије доба, калдрмисан је тако
званом полигоналном калдрмом, и има сада $\frac{7}{12}$ укупне повр-
шине својих улица под калдрмом, а $\frac{5}{12}$ није никако калдрмисано.

Примитиван начин, на који се та калдрма код нас гради,
а к томе и са свим недовољно, да не речемо никакво, обдржа-
вање исте, учинили су: те је она данас у сасвим хрђавом стању.

Природно је, да овако стање калдрме изазива опште не-
задовољство становника варошких, а оно са увећавањем самога
саобраћаја и подизањем вароши све више расте.

То је узрок, што се последњих година о томе питању
толико говори, и што се са свију страна чују, некад блажији
а некад оштрији, захтеви за бољом калдрмом, као и што се
представништву варошком немар и ебацује.

О носно радова који су до сада предузимани, у цели
успешног решења овога питања, имамо да наведемо, да су под
пређашњим председништвом данашњег нашег г. Председника
општине, године 1884, отпочети први покушаји са калдрмом
од тесаног камена, као и да је одмах за тим, под председни-
штвом г. Владана Ђорђевића, покренуто питање о решењу
свију великих предузећа општинских, те се и на питању о кал-
дрмисању вароши почело живље радити.

У једном свом извештају од 1884. год., г. Владан Ђор-
ђевић, на основу мишлења тадањег општинског инжењера, из-
нео је предлог, по коме би се калдрмисање вароши имало извр-
шити. А изнето је при томе начело, да све београдске улице
ваља поделити у 3 категорије, према величини саобраћаја, и
то так, како ће у прву групу доћи улице највећег саобраћаја,
у другу групу улице мањег саобраћаја а у трећу све остале
улице, у којима је саобраћај незнатан.

За прву групу предвиђала се тада коцкаста калдрма од
гранита, за другу полигонална калдрма од топчидерског камена,
а за трећу макадам.

По поменутом извештају изнеда би површина улица, која
би се имала калдрмисати:

из прве категорије	103.010
„ друге „	235.100
„ треће „	154.912
Свега	493.012

дакле близо 500.000 квадратних метара.

Цене су тада предвиђане: за 1. категорију 20 динара, за
2-гу 3 динара, а за 3-ћу 1 динар од квадратног метра; те је
према томе израчунато да за извршење целе калдрме треба

за прву категорију	103.010 по 20 =	2.060.200
„ другу „	235.100 по 3 =	705.300
„ трећу „	154.912 по 1 =	154.912
Свега		2.920.411

или близо 3.000.000 динара.

Наведени извештај обухвата и калдрмисање пешачких
с таза (тротоара), па се и за њих предлажу 3 категорије.

Прва би била калдрмисана плочама од вештачког базалта,
друга топчидерским каменом, а трећа каменом из постојеће
калдрме.

Према ондашњем извештају изнеда би површина тротоара:

из прве категорије	46.769
„ друге „	158.850
„ треће „	96.380

Свега 301.990

дакле нешто преко 300.000 квадратних метара.

Цене су предвиђане: за 1 категорију 10 динара, за другу
2 динара, а за трећу 80 пара динарски од квадратног метра.

Према томе за патосање свију тротоара била би потребна
сума од:

за прву категорију	46.790 по 10 =	467.600
„ другу „	158.850 по 2 =	317.700
„ трећу „	96.380 по 0-80 =	77.104

Свега 862.404

или у округлој цифри 860.000 динара.

Калдрма заједно са тротоарима имала би дакле
493.012 + 301.990 = 795.002, или у округлом броју

800.000 квадратних метара, а стала би
2.920.412 + 862.404 = 3.782.816 или у округлој цифри
3 $\frac{3}{4}$ милиона динара.

У истом извештају тадањи Председник Општине напо-
миње, како је водио разговор са г. Виталисом о калдрмисању
Београда, и како му је овај препоручивао калдрму од сталањ-
ског гранита, а као приближну суму коштања назначио му је
7 милиона динара.

Ми нећемо овде да се упуштамо у оцену предлаганог
начина калдрмисања; јер ће му се даљим нашим излагањем
вредност сама свести на праву меру. Напоменућемо само, да
је питање остало не решено, и да је комисија, која је 1884.
год. путовала на Запад (а која се састојала из г. Владана
Ђорђевића, Јове Креманиновића и Јована Антуле), имала по ве-
ћим варошима европским да проучава и питање о калдрмисању.

Ми смо мишлење наше, о потреби егзистенције оваке ко-
мисије, обележили већ прошле године, у првом нашем изв-
штају односно водова.

У своме опшрном извештају, од 28-ог јануара 1885. год.,
та загранична комисија изложила је резултате својих проуча-
вања и по овоме питању.

Из тога извештаја ми ћемо извести само неке од најглав-
нијих момената, које речена комисија истиче односно калдрме,
а према ономе што је на лицу места могла да види и сазна.

Тако комисија реферирше:

1. Да ни у једној вароши није калдрма у свима улицама
једнака, већ се материјал за калдрму и система калдрмисања
бирају према ширини и надовима улица и т. д.

2. Да је најраспрострањенија калдрма од каменних коцака,
по оне су кад што отесане само са горње стране и т. д.

3. Да су најбољи тротоари од повећих плоча.

(Наставиће се.)

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

Држан 8. Октобра 1889 год. у Београду.

Почетак у 3½ часа по подне

(Продужење)

Ж. Шокорад. Господо, ја вас пре свега молим да ме изваните, што ћу да узем реч у овоме питању, јер, пошто сам ја пољопривредник, нећу моћи да вам на дугачке и широко о овом питању говорим, које је чисто финансијско питање. Но, ја ћу овде да говорим само о начелном питању, на име о томе: треба ли нам оволики зајам и зашто; смемо ли и можемо ли оволико да се задужимо. Овде се предлаже да се задужи општина са 12 милијуна! Нећу да именујем ни једну личност, ни одбор, никога. Али ствар је у томе да се траже 12 милијона а у изглед се ставља још толико. А зашто се тражи тај толики зајам? За водоводе, за осветљење, за канализацију, за зграде које су општини потребне и т. д.

Господо, ни један Србин и патриота неће одрећи да је нашој општини зајиста све ово потребно. Потребне су ту; оне стоје; али, питање је ипак смемо ли ми све намирење тих потреба свадити на наша тапачка леђа, пошто се зна да Београд слабо извози а више увози?

Ми немамо никакве индустрије. Па кад је тако, смемо ли оволико да се задужимо? Ја гласам за то да не смемо. Ја сам за то да се истражи канализација као неопходно потребна, да се снабдемо добром водом, — а за сад више ништа.

Господо, смешно изгледа кад неко, који је свршио школе, као што сам ја, гласа и у овакој прилици да треба намирити нешто пре него добре и удне школе зграде. Али ипак ја морам да кажем, да сам у оваквим приликама за то, да општина школе и остале зграде које су јој потребне гради поступно. Нека се побрине за то, да се образује акционарско друштво, да се оствари завод о зидању зграда на отплату, па да се тим путем и ове зграде подигну и постепено исплате редовним буџетом. Што се тиче зграде за општински суд, ја мислим да је за сад довољна и ова зграда коју имамо. Што се тиче зграде за суд варошки, мислим онет то, да умолимо владу Његовог Величанства да нам у овакој прилици помогне и да се претрпи с тим још за неко време, пошто судство ту није само за варош Београд него се њиме користе и житељи из целе Србије.

Што се тиче извора финансијских, који се предлажу и о томе ћу да кажем само

једну реч. Овде се предлаже трошарина. Господо, кад ми хоћемо да подмиримо најважније потребе Београда, зар смемо да их подмиримо тако, да убијемо његов развитак тим законом о трошарини? Било да се та трошарина удари на леб — макар само по 1 пару од килограма — било да се удари на пиће — на које се толико виче ма да се оно све што дође у Београд не попије ту него се и извози; било да се удари та трошарина на који хоћете производ — свакојакто то ће ушцати много на промет тих производа; и знате ли шта ће онда да буде — онда ће наша извозна трговина да обилази Београд!

Овде је поменуто и кланица. Ја господо држим да се може још мало причекати и са кланицом, и да и њу треба градити онако како сам казао да се школе граде, т. ј. путем зидања на отплате од стране каквог акционарског друштва. А што се тиче кеја и антропога, несумњиво је да нема ниједног србина ни грађанина, који не би помогао представништво општинско да се то изврши. Али кад се то хоће да изврши на тај начин што ће се трошарином да зида, и да се оптерети све оно у та смештишта или ти пијачне кошеве, онда господо апсолутно није могуће имати користи оне које желимо и које треба да имамо. Кад се свака потрошна ствар оптерети, разуме се, она онда не може да служи како треба ни за извозну ни за увозну трговину. За увозном трговином ја не кукам али за извозном ме срце боле; то је тешко сваком Србину што нам она није у цвету како би требало да је. — Толико само за сад могао да кажем.

Алек. Борисављевић. Ја сам господо веома захваљан одбору општинском што је овом приликом показао готовости да и нас чује како мислимо о овим важним питањима по општину. Господо, свима нама познато је врло добро, да ми ма да живимо у престоници, ништа се боље не налазимо ни у хигијенском ни у другом ком хоћете погледу него наша остала браћа у Србији. Шта више можда су неки крајеви у унутрашњости Србије у бољим приликама него ми што смо. Нико не може спорити дакле да је нама потребно да имамо и водоводе; и осветљење, и канализацију и све остало што је овде побројано у извешћу комисијском. Али господо, долази сад питање друго, долази питање о једном дугу. Све то треба подићи и имати — али питање је о начину и средствима како да се подигне?

Долази питање: да ли је могуће да наша општина од једанпут скочи са овако ниског ступња, на коме се сада налази на један тако високи ступањ: да има што имају друге вароши европске? Предлаже се један дуг од 12 милијуна. Питање је да ли смо добро размислили о томе. Сви

ми мање више, вичемо на државу српску што се, у сличној прилици, задужила за намирење извесних потреба својих више него што је сам буџет био кадар да издржи; а у исто време кад се на то виче предлаже се овде да се варош Београд задужи двадесет пута више по што износи њен буџет прихода! Јесте господо то страшна ствар. Шта више овде се вичи и то да ових 12 милијуна нису ни довољни и да је то само почетак и ставља се у изглед још толико или бар још половина од тога па да се ови послови ураде. — Ну оставимо то на страну. Сада се каже да треба 12 милијуна. Али кад се каже 12 милијуна да се узјми по 90 за сто, онда неће се добити стварно 12 милијуна већ мање а кад нам треба 12 милијуна стварно као што и г. председник израчуна, онда узимајући зајам по 90 за 100 треба да се задужимо са 13 милијуна и 800 хиљада; и онда неће бити интерес и отплата 720 него 750 хиљада годишње — То сам поменуо само ради коректности у рачуну. Но главно је ово што хоћу да кажем. Овде су побројани и извори за одужење тога дуга. Мени се чини да они нису израђени као што правичност захтева и да не одговарају науци. Узело се да локал који нису за спекулације плате по 3 паре — од локала. Господо су рачунала колико би се од тога добило; али је ли право господо, при данашњем порезу, који, кажете, да је веома јак и теретан за сиротнији сталеж, је ли велим право, и, је ли могуће, тражити од тога сталежа и од грађанства у опште још један порез за саму воду који ће изнети толико колико и порез што се држави плаћа?! Чим се заведе овај систем, значи, заводите један систем принудни и кажете сваком без разлике: мораш да трошиш, или бар да платиш ову воду. Остаће дакле чесме; остаће бунари — сваки мора да плати по локалу трошиш или не трошиш воду. За то по мом схватању ова система није праведна, и зато ја држим да је праведнија она система која тражи да се плаћа по квантуму потрошене воде. Тада се плаћа фактички за утрошену воду, и онда спремах који не може да плаћа ту воду веће се њоме служити али ако се служи плаћаће мање јер ће мање и трошити. Напослетку то није правично ни с тога што знамо да има људи који држе пет шест соба, али ипак немају потребе да троше ни толико воде колико троши други ко, који станује само у једној или у две собе. — Берберин један има само дућан и собу — али треба му више воде по другоме који седи у пет соба — Дакле квантум потрошене воде треба да је полазна јединица, а не локал.

Г. Главинић био је тако добар да нам је казао да у данашњем буџету општин-

ском фигурира извесна сума новаца, која се троши на локале општинске где су смештене школе и т. д. и израчунао је колико то износи. Кад то стоји онда тај дуг на локале не би требало ни уносити овде пошто има у буџету суме, којом би се плаћао интерес и ануитет те зграде. Исто тако г. Главинић нам је казао шта се добија данас за воду од — сакација. Па лепо кад сакације дају 14.000 динара за саму таксу, онда имамо и од тога прихода што да урачунамо у отплату дуга који се учини. За остатак треба да се тражи начина за подмирење ануитета. Предлаже се овде за то потрошња. Ја ћу да узем да је она већ узаконена, али ипак мислим да она не сме да остане. Господо цео свет се куртадасави тога начина порезе, јер она онога који је сиромаш највише гњави. Ми који једемо за време наших ручкова меса и зелени и т. д. ми мање једемо леба него други сиромаш који мора да живи о сухом хлебу и води! Зато ће он више осетити овај терет од потрошње по ми. Кад би хтели да оптеретите само луксузне артикле, као што су шунке, саламе, сардине, кафа, шећер и т. д. онда би то могао да разумем али од тога не би дошло толико прихода колико треба, и пошто финансијска комисија није то ни предложила, него се поменуо лебац, брашно, дакле оно што је за живот најнеопходније и што се највише мора да трети. то смемо ли такве артикле порезати? Ја држим да то нећемо дозволити. Белгија је имала такву потрошарину, па је уништила. Имала је Немачка па је уништила. Све напредне државе теже данас да ту порезу замене непосредном порезом која се плаћа према стању како и колико који има. Кад би ова финансијска комисија изнела други предлог пошто би се постарала да сазна на који начин друге велике општине долазе до оваквих прихода, онда би видели да је у целом свету заведена једна друга система порезивања, а то је пореза на обиталишта. Затим долазе за веће вароши порезе на луксузне артикле, и ту има сјајет таквих предмета који се порезују. У целом свету нећете видети да ко има два коња и фијакер а да не плаћа на то порезу, или да има слугу више по једнога па да не плаћа и т. д. и т. д. Ја би може бити развило читаву штудију финансијску кад би све те порезе наводно, али томе није место пити сам то хтео, само сам хтео да поменем да има и таквих начина порезе.

Осим тога, овде долази сама комисија у противречност кад каже да треба тражити један приход и једну врсту порезе која ће бити што јача и обилнија за општину, и која ће бити најправеднија! Научком је доказано да октро-а — или потрошарина није никако праведна. Али комисија хоће још и порезу која би се најјефтиније при-

бирала. Октро-а, или потрошарина ни то није. Ни једна пореза не кошта више него што кошта потрошарина. Грдно велика сума на 30 и 40% трошиће се на оне органе који ће прикупљати те порезе. Дакле то не би никако била пореза што обилнија, што простија и у исто време што јефтинија и у томе је противуречност.

Господо, ја ћу се за сад зауставити на овоме: да не би било рђаво кад би се овако велика ствар вратила поново комисији — било овој истој, или да се она прошири — па да се овако важна ствар најпре пусти на претрес у штампи и чује мишљење са више страна и тек онда приђе решењу; јер господо више очију више види; више људи више знају. А овај овакав пројект какав је сад пред одбор изнесен, по моме мишљењу није довољно обрађен, није потпуно и онакав као што треба да је, није поткрепљен никаквим јаким разлозима и не би требало да такав буде одбора примљен.

Председник. Предлог овај био је још 19 септембра ове год. пред одбором и дат је јавности али осим једног листа, који је казао неколико речи о томе други нико није проговорио ни речи. После тога господо одбор финансијски не сматра да је све ово што је он изнео неко свето писмо па да се тако и примити мора. Дајте шта боље — сви ћемо примити. Зато смо се и пекуници овако да се разговоримо и добро обавестимо. — Изволте г. Пелагићу — ви сте се јавили за реч.

Васа Пелагић. Господо ја ћу да кажем само неколико речи да одбијем мали атентат, који је г. Шокорац нанео на школе београдске; на школе, које не само да су нужне за образовање него и за здравље српске деце; од којих зависи не само здравље наше ђачади, наше ђеце, него од којих зависи част Србије и уједињење целога српства.

Он је казао ми ћемо да градимо школе како можемо и кад можемо, а сад да намиримо друге потребе. Имамо ли ми господо што прече од школа? Београд треба да има основне школе као палате. Ево зашто? То је потребно за здравље наше деце и нас самих, јер кад су нам деца здрава и нама је угодно, а са њима и ми болујемо. То једно, а друго: Београд је престоница господо, не саме Србије него свеколиког српства. Он је стожер око кога се сво српство прибира. Па како је нашем брату Србину кад нам дође у ту престоницу и узданицу нашу па види школе какве су нам — види кошаре у виду школа београдских!? . . .

Опростите за такав израз, али сам морао сам тако да кажем. Знате какве су нам школе; јадне и чемерне зграде; мрачне и теснобни кућерци. Дакле: сваки ср-

бин, који хоће да види част и достојанство Србије и српства тај мора, па било зајмом или приватним, другим приходима, или ма каквим приносима да подигне школе као што доликује Србији и српству и то да их подигне што пре, да их подигне у Београду, тако, како ће сваки странац европејац, и сваки брат наш Србин кад дође у Београд видети школу школом а не кошаром, па да каже браво Србијо, браво престонице Српска, заслужујеш да се поносно називаш тим именом. — У то име држим, да сваки поле патриотични грађанин Београда хоће одобрити овај предлог и одобрити оној господи која траже овај зајам, да њиме пре свега — пошто се подмиримо водом — градимо школе. Грешно би било кад ми не би одобрили да се потроши 12. милијуна за нашу славу и потребу животну; то би било недостојно и грађана и цивилизације и престонице Србије. Одкуда тај страх да се не може исплатити тај дуг? Људи, који су позвани као стручњаци да о томе размисле ево нам изнесе предлог и кажу да може. Каже нам се колико и сада плаћамо — а шта имамо? Ништа немамо; а треба нам све ово што се помиње у овом предлогу. Узмите баш и антропо. Знате шта бива кад нам трговац оде у Пешту; знате како га тамо муче, како му убијају његово свињче, како мора да се бачи неколико дана док му се свиње прегледе и пусте на пијацу, како тамо мора да троши туђ кукуруз, како га на сваком кораку малтретирају туђини доктори и њихови грђи грађани. Па што то да трпимо? Што да нестворимо пијацу такву у рођевој земљи?

То сам имао да кажем — а поглавито: ја браним школе и држао сам да ми је била дужност да кажем да се не обазирете на оно што је казао г. Шокорац. Школе нам требају што пре ако смо Срби и људи! (Одобравање.)

Мих. Јовановић. Молим вас господо, ја писам какав учени финансијста ни економ да вам могу говорити о овим питањима опширно као што су предговорници говорили; но оно што знам из сопственог искуства то ћу да кажем. Овде је питање сво у томе: да ли општина може да подмири ове потребе, које сви признајемо да су нужне и хитне, да ли дакле може да их подмири својим приходом постепено или ће морати да их подмири задужењем? Ми немамо довољно прихода за то подмирење, а што се тиче задужења хоћу да кажем ово: задужење које се учини паметно и мудро под повољним условима, врло је корисно кад се само паметно и цоштено употреби позајмљени новац. Ево ја ћу да наведем пример из искуства. Онда кад је управа фондова давала новац, и ја сам, као што је и половина Београђана, узео

WWW.UNILIB.SR

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

зајам од управе на сам на својим празним плаћевма озидео дућане и отплаћујући постепено дуг са интересом, ја ћу сад имати зграде које сам начинио дугом сасвим слободне а тако сам се користио зајмом те подмирио своју потребу и дошо до имања које ће ми доносити користи. Дакле паметно задужење врло је корисно; зато сам мишљења да се општина може задужити и да задужењем набави новаца за извршење свију ових потреба, јер и водовод и канализација, и осветљење и школе тако су нам велике потребе као што нам је потребан ваздух и за намирење тих потреба нека се општина задужи не само са 12 него и са више милијуна, ја ћу то као грађани одобрити свакад, само треба добро отворити очи да се зајам употребити поштено на оне потребе за које се узима и да се уредно отплаћује.

Димитрије Милојевић. Господо, пред нама је вечерас питање то: да ли да се задужимо 12 милијуна динара? То мислим да је главно. Овди је било говора расноврних од г.г. предговорника, и кад би се упустили да одговарамо на говоре појединих то би нам одузело много времена. Ја не знам од куда та толика бојазан од задужења као ми и данас трошимо грдне суме новаца на ове потребе, а видите да немамо ништа као што треба и као што приличи нашој вароши као престолници Србије. Овде видим да се у извештају комисијском каже да би нам требало да плаћамо годишње 720.000 динара анунтета. Па да ли ми данас ништа не плаћамо? Ако не плаћамо толико, плаћамо бар 400.000 и данас и по томе би нам требало да платимо још 320.000 више, па да имамо све што нам је тако јако потребно да се у томе сви сагласавамо. А шта данас имамо? Немамо ништа. Калдрма нам је никаква. Водсвода немамо, канализације немамо, осветљење нам је врло рђаво, школе су нам никакве и — све нам није као што треба, него живимо у таквим околностима да једва можемо да доживимо 50 година, место што би требали да живимо по 80 и по 100 година. Па шта видимо у другим уређеним варошима. Шта видимо у Букурешту, шта видимо у Атини, шта видимо у Пешти — то су вароши мање, а не идемо у Беч и Париз — шта тамо видимо? Све су те општине дужне али имају и све потребе намирене. Какве су грдне куле подишуте тамо, какве су им школе, какве пијаце и т. д. Не милијони него су милијони милијона потрошени тамо — али зато тамо има и пуно света, пуно живота, трговине и индустрије. Питам вас, какву популацију имамо ми данас у Београду? Има нас 30—40 хиљада. Зашто? Ко ће да дође овде да живи. Ко има новаца он иде само где има здравствених услова за жи-

вот. Ми овде шта видимо? Видимо две трећине јектичавог света. Може ли да буде човеку што год потребније од чисте воде; а шта прјемо ми овде? Кад хоћу да пијем чисте воде морам да идем у Топчидер, или ја могу да донесем из Топчидера колико ми треба но други и трећи то не може, и онда, та ме вода кошта 3 динара дневно. Међутим да имамо водовод једна цела кућа са седам локала или рупа за воду, не би плаћала више него 21 пару на дан! Шта би нам вредило само то да наш Београд буде задовољан, особито у прашне и ветровите дане. Па то би вредило дневно један милијун динара! — Дајте ви нама све ове потребе да можемо да живимо као људи, па каквих 720.000 — да платимо и један милијун динара годишње. Што рече г. Јовановић ако паметно учинимо зајам и ако мудро и поштено употребимо тај зајам, то није скупо; али ако хоћемо само да вичемо: нећемо, не можемо, немамо, онда нећемо никад до нечега ни доћи. Ја живим у Београду од 1873 године. Пре нисам Београд ни познавао. Какав је био онда такав је и сад. Ништа се скоро не подиже. А зашто? Никад нисам чуо што друго да ми се одговори него: не може се! Зашто се не може?

Но да не говорим дуго. Што је казано да узмемо 12 милијона динара ради подмирења ових животних потреба нашег Београда, то ја господо одобравам као грађанин, то треба да се учини, и треба да се учини што пре. Но тај зајам по мом мишљењу треба да узмемо постепено и то у нашој земљи ако је икакво могуће. Ако би на страни платили 6 од сто год интереса, да платимо у нашој земљи и 7 од сто — боље је. (Одобравање.) То треба да се уради што пре а што се и сад каже да ово питање поново штудира друга комисија — на што то? На што једнако комисије, комисије па комисије. За ових 15 година ми имамо само комисије. Треба да се отресемо једном тога. Да није било тесногрудја од неке господе, ми данас не би имали Њорав Београд, са кривим улицама, тесним улицама и т. д. Општина вароши Крушевца хиљаду је пута боље уређена од Београдске. Оне калдрме, оне воде, као што је у Крушевцу — ми немамо. Али људи раде. Није господо да не можемо, него сви морамо да радимо, сви морамо једном да помогнемо нашем Београду да буде варош на свом месту и ко год неће ово да прими на душу му грех, Данас само сиротиња светска долази код нас да нађе сретстава да живи, а ниједан капиталиста неће да живи овде. А куд да дође? Зар у овај Београд? Он ће да иде у Грац, оће да иде у Дрезден и друге уређене вароши а шта ће овде!

Према свему томе ја са за то као гра-

ђанин ове вароши који имам прилично имања у овој општини, да се учини зајам и да се плаћа не 710.000 динара него и цео милијун динара годишње па да једном имамо све оно што треба да има једна престоница; и ако то буде онда ћемо кроз десет година имати 80—100 хиљада душа у Београду. Јер, шта им вреди данас кућа у Београду — скоро ништа; а сутра, кад будете имали осветљење, канализацију, кад будете имали све што треба да има једна оваква варош, која је по природи на красноме положају, онда ће да дође и странац, онда ће да дође и капиталиста да живи у Београду. Не каже се бадава господо да је Србија *Gold-ruden* — она зацело то и јесте.

Ја као грађанин Београда гласам и мишљења сам тога да се тај зајам учини на најпробитачнији начин, онако како је тај финансијски одбор нашао, и како одбор вар Београда, коме је престоница поклонила поверење, нађе за добро. Надам се да ће сва господа, која су у одбору оправдати то поверење ако гласају за намирење ових потреба; а ако се у чему и погрешни, човек није безгрешан — но свака се погрешка да исправити и од тога ћемо извесно имати мање штете по ако и даље седимо скрпачних руку и само вичемо не може се, нема се! (Тако је.)

Недељко Стевановић. Господо предговорници и посетиоци овога одбора, грађани, лено су разложили ову ствар. Колико је мени могуће и ја сам сазнао и увидео потребе које се морају да подмире, и ја не знам од куда бојазан да се не може ништа учинити. Може се господо учинити све кад се ради. Овде изискује потреба престонице, Београда, да се учини један зајам; и један од говорника рече да на сиротињу није могуће ништа терета ударити. Па и ми то нећемо и нико неће на сиротињу да товари терете. Треба поделити терет било на локале или иначе тако да их само они који имају и који могу. — Овај је одбор изабран поверењем ове општине и он знајући наше потребе предузео је да нешто ради и на водовод је дато већ преко 200.000 динара. То треба и да се изврши. Г. Владан он је платио за неке мотке што смо виђали по Београду неких 10.000 динара. Па шта би с тим — где су те мотке. Нешто је дакле већ рађено и треба да се изврши. Што се бојимо дуга не можемо га се убојати. Потребне су ту и оне хоће да се намире. Говори се против трошарине, која није до сад била. Па није било код нас ни монопола дувана; па је дошло — није било марака, па их сад имамо — а сад можете да видите пуно данце па бурету улећено маркама.

Да је било среће давно би се почело да ради на подмирењу ових потреба општин-

ских па би нама сада било лакше. Али кад стоје све ове потребе ненамирене, а морају да се намире, онда што нам помаже да вазда говоримо и да одлажемо ствар Све ове потребе да намиримо, али постепено да радимо. Ја сам дакле за то да треба овај извештај одборски усвојити без даљег разговора. Што пре почнемо, биће нам лакше.

М. Цукић. Господо, пред нама је предлог финансијског одбора о задужењу општине. Ја мислим према саставу како је изнесен пред нас тај предлог, слабо ћемо моћи казати што у корист његову. Из свега види се да нема свога основа и с тога се и дебата овако повела. Једни говоре о овоме други о ономе, али сви се слажемо у томе да су пред нама такве потребе које морамо да подмиримо данас сутра, и које се немогу одлагати на дуже време. Ја мислим да ће немогуће бити да сам одбор на овим питањима са успехом ради, ако остане само при ономе што је финансијски одбор пред-ањ изнео. Ја не могу замислити да један одбор, или једна комисија, која је радила 10 месеци износи пред вас један пројекат финансијски, који није финансијски. За што? Ја не видим пре свега у том пројекту цифре на којима се оснива такав предлог какав се износи. То мора да буде као потпуно закључена уредна књига трговачка: с једне стране дуг, с друге приход. Овде нема тога. Случајно, види се само овде једна финансијска мисао: да се годишњи на овога зајма подмирује наплатом такса од обиталишта или „локала.“ То је, у осталом, мисао лепа. Али сад је излишно да говоримо о томе да ли би се тиме више оптеретила богатија или сиромашнија класа кад немамо у овоме пројекту никакве системе, кад о томе није ништа детаљније изнесено. Комисија је могла, примера ради, да узме француски закон који о томе говори и који порезује врата и прозоре, па да каже оволико и оволико обиталишта има, оволико и оволико ће платити. Овако непотпун извештај, као што је, он је управо немогућ да се претреса. Ви сте казали да он није ни у штампани претресен. Он је сувише празан, да би се могао претресати у штампани. Узмите ово што се вели да зајам не буде испод 90 за сто. То је само речена једна цифра данас, кад знамо да Србија није могла са таквим курсом да закључи зајам. Међутим и оно што је г. председник објаснио да треба да се изврши кошта ће више од 12 милијуна колики се зајам предлаже и онда — наравно рачунајући по курсу који ви желите — ипак ће те имати један дефицит од једног милијуна и неколико стотина хиљада; јер зајам неће бити довољан. — Осим тога и саме мисли које се овде изнесе о томе шта да се по-

реже, нису исправне. Напомиње се да се пореже дуван — трошарина дувана — ја мислим да то не би могло бити, кад је држава узела то и кад нигде у свету нема да и општина то порезује. Тако исто се казало и за кафу, шећер и т. д. Не иде то тако господо. С тога ја сам мишљења да би било у интересу саме ствари и у интересу саме комисије, која извесно жели да се остваре њени предлози, да би велим у интересу тога било кад би се комисија понсва потрудила да нам донесе други детаљнији извештај, нарочито о начину како мисли овај зајам да оствари.

Председник. Овде је речено да се зајам само тако може закључити ако се пађе с курсом 90 за 100 — са 6 од сто интереса и отплата за 50 година.

А. Борисављевић. Али финансијсте знаће како се то све рачуна. Питање је хоће те ли ви ваше облигације од 100 динара моћи да продате за 90 динара. То није Париз могао.

Мих. Јовановић. Није то тако несигурно. А што се тиче Париза, ми смо далеко од њега, али како ја знам он је могао да пађе зајма и са курсом од 95 и 97 за сто. —

К. Главинић. Овде је начелно питање хоћемо ли да се задужимо или не; међутим прелази се и на дебату у детаљима — то није на реду. —

Председник. Ово је узгред речено, ради објасњења, а сад ћемо наставити начелну дебату. Има реч г. Рака Миленковић — изволте чути.

Рака Миленковић. Молим вас господо, дозволите и мени неколико речи да кажем. Ја ћу се ограничити само да говорим у начелу о потреби споменутих предмета за варош Београд.

Мени као грађанину, а и свима вама познато је врло добро господо у каквом се стању налази наш Београд. Мала је разлика између времена од пре 20 година и данас — и зајиста сви ми можемо отворено да кажемо то, да се данас Београд налази у једном неповољном стању, а не у стању као што би требало да буде према данашњем времену. Он је истина у неколико каракнуо, може се рећи, напред али још је далеко од онога стања да буде као што треба да буде.

Што се тиче ових потреба, као водовода, канализације, осветљења, зграда за школе и т. д. — заиста то су све преке потребе Београда. Сад је питање како ће оне да се подмире што пре? Ја нисам финансијста и не могу говорити о томе много, како би требало да се то питање финансијско уреди, — али, као грађанин осећам да је потребно да се све то час пре изради и да до тих потреба што скорије дођемо. Ја ћу напоменути само ово. Ми

имамо Београд на врло узвишеном месту а сем Калимегдана немамо у свему никакве шетнице, изузимајући Топчидер — и кад радимо недељу дана па дође дан одмора, ми немамо куд да се макнемо од својих кућа, јер је свуда прашина да очи истера при најмањем ветру. — Као што је казао г. Милојевић, данас је тешко у Београду живети, нарочито и с тога што готово сви ми који седимо овде имали смо прилике да идемо у веће вароши на страни које су на много горим положајима по природи, али су тако украшене да су препуне становника и да је у њима милина живети како богатома тако и сиромашку јер су снабдевене свима потребама. Код нас као што кажем прашина је лети да се угушите и имамо куће где немете никаког отворити прозоре. За што је то? Зато што немамо водоведа, немамо канализације, немамо ни кадрме — ничега што нам треба за живот и за здравље. Стоје дакле потребе све што је комисија навела и ми морамо да их подмиримо у интересу свог живота и здравља, у интересу здравља и живота наше деце, будућих грађана ове вароши.

Сад ћу начелно да кажем како ћемо да набавимо зајам за подмирење тих потреба, пошто сами немамо новца. Ја мислим да се зајам мора да учини, а то ће се учинити најбоље на онај начин који је предложен од комисије — т. ј. да се тражи најпре у земљи, па по том тек на страни и под оним свима условима како комисија каже. Само што се тиче извора одакле ће се да плаћа отплата зајма и интерес, о томе треба добро да се обавестимо. Од задужења, које се корисно употребити као што рече један предговорник не може да буде штете. Замислите шта ћемо добити што намирењем ових потреба наша деца неће живети у прашини и смраду, неће седети у мрачним и влажним школама, неће крљавити од младих година, него ће се развијати и душевно и телесно и бити здрава и кренка. Осим тога добићемо и у томе што ће Београд да се онда подиже, да се насељава и што ће бити природеника са свију страна који ће нас помагати у спошењу овога терета и одржању. Напослетку треба да имамо на уму и то да је Београд престоница Србије. Ту је владалац и влада. Ту су чланови наше интелигенције. Ту су најимућнији трговци и најважније трговине. Дакле ја држим према свему томе да је преко потребно да се што више о овој ствари разговоримо и споразумемо како ствар ова кад дође на гласање пред збор, не би пропала.

Што се тиче самог извештаја ове финансијске комисије и ја господо држим да је непотпун. У томе се слажем са г. Цукићем, али за то не треба замерити комисији,

него замолити је лепо да остане и даље на томе послу и да, ако је потребно узме још људи са стране, ван одбора, који су стручни и спремни да ту ствар детаљније и боље израде; јер ми видимо овде доста људи који су противни што кажу да ће ово бити скупа ствар. Е тако је, али зар је што скупо господо кад ми треба да могу да живим и шта им вреди да живим кад немам свију потребних услова за живот и за здравље своје и своје чељади? Камо среће да су наши претходници у овом погледу већ што урадили па да ми сад наставимо; али кад није — шта ћемо, него морамо сад да почнемо све из почетка. Још једну реч за антитему имам да кажем. И то је ствар врло нужно, и господа која имају своје куће и своје радње дужни су и морално и материјално да потпомогну овај предлог да се оствари. Ја сам у начелу за то и молим председништво да се о овоме сви што боље споразумемо начелно о ствари, а после као што рече г. Пукић да се цела ова ствар детаљније изради и онда изнесе на решење.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НАЦРТ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗАКОНА ЗА ВАРОШ БЕОГРАД.

(Продужење.)

Чл. 10.

Одредивање комисије.

Грађевински савет састављају следећа лица: председник општине, као председник савета, један архитекта, кога општински одбор избере, општински лекар, општински инжењер и три за то изабрана одборника или заменика.

Савет овај прегледа упућену му од општине пријаву и поднешене цртеже и планове, саслушава, према грађевини, и суседа плаца ради са знања; да ли неће суседи имати што приметити, или да ли неће бити што повређено чије приватно право, даље испитује: да се давањем дозволе за грађење не би повредило какво јавно добро. Савет чини предлог општинској власти, да се учини вештачки какав преглед у случајима, где му је за оцену изнешеног питања такав преглед потребан; подноси општинској власти свој извештај са мишљењем да ли грађевина, одговара прописима овог закона, и

да ли се према томе господару грађевине може и како дати дозвола за грађење.

Чл. 11.

Извештај грађевинског савета.

Ако је пријава, такве врсте да је грађевинском савету довољно дана дана за проучавање предате му пријаве; онда је он дужан да у томе року свој извештај са мишљењем поднесе.

За случај пак, где је потребно да се чини ма какав извиђај на лицу места, да се саслушавају суседи плаца, на коме се има да подигне грађевина или да се иначе прибаве од какве власти или других којих приватних лица објасњења, у тим случајима оставља се рок од 15 дана за подношај извештаја и мишља.

Суседи су дужни у остављеном им року свој одговор да даду; по истеку датог рока, власт ће сваку пихову приметбу одбацити.

Чл. 12.

Поступак при уложеним жалбама.

Ако суседи или друга интерес вана лица преко савета или код општинске власти непосредно уложе жалбу противу давања дозволе за грађење, општинска власт ће настати да се неусугласице између тих лица и господара грађевине изравнају на леп начин, ако ово буде могуће.

Не успе ли се у овоме, а жалба се међутим не односи на повреду приватног чијег права, општинска власт ће решити да ли даје дозволу за грађење или не, и своје решење доставиће како господару пријављене грађевине, тако и свима оним суседима и другима интересованим лицима, који су противу давања дозволе за грађење с основом што приметили.

На против ако је жалба суседа или других интересованих лица приватно правне природе, власт ће општинска ако ништа друго на путу не стоји, у решењу казати, да се дозвола за грађење даје у погледу јавном, а што се тиче приватно правне стране упутиће интересоване надлежном грађанском Суду за заштиту својих права.

Грађански Суд кад прими тужбу било господара грађевине било других интересованих лица одредиће што краће рочиште, и по саслушању како тужилачке тако и тужене стране предходно ће решењем расправљати питање, хоће ли се господару грађевине и под којим условима дозволити грађење за које је у погледу јавном дозволење од општинске власти већ добио, — или ће му се рад обуставити, докле се не сврши спор о главној ствари због које је тужба Суду дата.

Чл. 13.

Решење о дозволи подизања грађевина.

Од дана, кад пријаву прими на најдаље за месец дана, општинска ће власт издати молиоцу на писмено решење о томе, дозвољавали му грађење грађевине или не, задржавајући у сваком случају копију планова, за своју архиву.

Општинска ће власт у решењу своме изложити: 1, или да се подизање грађевине одобрава или 2., да се пројект поправи и опет на одобрење поднесе или 3., да се подизање захтеване грађевине не одобрава, пошто је наређењима овога закона противно или што природи грађевине не одговара месту на коме се жели подићи.

Чл. 14.

Грађевине у суседству Краљевих дворова и Градина.

На плацевима, који се граниче плацем Краљевога двора, грађевине ће се подизати тек онда, кад се добије дозвола и од дворске канцеларије.

Чл. 15.

Одобравање за подизање занатлијских грађевина.

Сваки је дужан да од општинске власти тражи дозволу и за подизање следећих занатлијских грађевина: а, грађевина, које својом особином могу бити од досаде и опасности за становнике суседних плацева или за публику у опште, и б., грађевина, у којима се у већој количини смештају или израђују лако запаљиви, експлозивни или тешко гасећи се материјали.

Овамо спадају и слагалишта др-
вене грађе магацини за храну сено
и т. д.

в., Грађевина, у којима се врше
такви послови, који су скопчани са
великим нећистоћама: као што су:
касапнице, пекарнице, млекарнице,
прчварнице и т. д.

Чл. 16.

Одступање од илана.

Ако господар грађевине у току
грађења хоће да учини какве знат-
није измене на грађевини или ситу-
ацијом положају појединих оделе-
ња, мора и зато имати дозволу од
надлежне општинске власти.

Пре давања ове дозволе саслушаће
се по потреби суседи, да неби шта
имали да примете противу намерене
измене и дужни су дати своје раз-
логе, због којих измене недозвоља-
вају.

Чл. 17

Грађевинска ревизија.

Општинска власт има право а и
дужност, да извршење какве гра-
ђевине у свако време контролише
и да мотри да се неби радило про-
тивно датом дозволењу и општин-
ским наредбама за грађење. С тога
се свакад како дозволење за гра-
ђење, тако и план грађевине мора
на лицу места грађевине показати
на увиђај одређеном органу, који
ће се уверавати да ли се у свему
врши, као што је по поднесеној
пријави господару грађевине
одобрено.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Слободна продаја. Еснаф хлебар-
ски чинио је корак да се забрани
продавање хлеба по пијацама, ван
хлебарница. Разлози еснафа нису
могли бити уважени, и по томе од-
бор је изјавио да се слободна про-
даја ни у колико не сме да огра-
ничавати.

Даљи рад. У прексидиој својој
редовној седници одбор је решио
да се на дневни ред прве идуће

седнице (данас 10. ов. мес.) стави
продужење претреса о томе шта
даље треба предузети и без одла-
гања довршити ради решења питања
о изворима за извршење великих
послова.

Ово је у толико прешнији посао
што ће кроз који дан бити готов
пројект за нови водовод, чије гра-
ђење с пролећа треба започети.

Студија. Питање о грађењу нове,
боље и потпуније калдрме, у реду
је оних замашних задатака општине,
које није тако лако решити. О ње-
му је општински одбор имао често
за последњих неколико година да
решава али до данас оно није ра-
справљено. Последњи пут било је
пред општинским одбором на са-
станку 4. септембра пр. год. када
је председник општине изнео понуду
г. Ајбешица из Будимпеште.

Одбор је нашао да понуда није
прецизована колико је потребно и
да и иначе решавању питања не
може се приступати пре но што би
се проучило шта је дотле на калдр-
мисању рађено и оценно пут и на-
чин којим треба дефинитивно калдр-
мисање предузети. За то је изабрао
комисију од г. г. М. Јосимовића, К.
Главинића, С. Зорића, Н. И. Стамен-
ковића, Грг. Миленковића, Др. Л.
Пачу-а Др. М. Т. Лека, А. Алексића
и С. Чађевића и овој комисији по-
верио речени задатак.

Комисија се конституисала 5. ок-
тобра пр. год. а рад је свој вршила
на тај начин, што су више чланова
њених узимали питање на студију
и писмено о томе реферисали. Сви
поднесени реферати дискутовани су
заједнички, у седницама а резултат
споразума изнесен у извештају ко-
ји је поднет 18. маја ове год.

Тај извештај комисије садржи врло
исцрпну студију питања о грађењу
нове калдрме. Он је опшампан у
засебне књижице, али на захтев мно-
гих читалаца почињемо га доносити
и у листу, обраћајући на то пажњу
читалаца. Студија комисије од ин-
тереса је за сваког грађанина а не
сумњиво може бити од користи и
другим нашим варошким општинама

На једном од идућих састанака
општински одбор узеће у расправу
питање о новом калдрмисању.

Узрок. Насипе у атару наше оп-
штине није могуће оправити због
оскудице у шљунку, који је ове го-
дине на приватне потребе вапредно
много употребљаван, да га није било
по мајданима.

Општина је предузела извесне ко-
раке за превлачење моравског шљун-
ка, али је поред тога вољна да по-
купује и оне количине које су се
по мајданима београдске околине,
затекле, ако разуме се цене буду
повољне.

Обраћамо пажњу оних који би
имали на продају шљунка за насипе,
како би се могли пријавити на вре-
ме — до краја овог месеца.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанку 6. ов. мес општински је
одбор:

Бр. 253 — Решно да се Ђури Иванше-
вићу дрвару уступи на три године под за-
куп општ. плац до апсане окр. суда за 144
дни годишње кирije.

Бр. 254 — Одобрено да се оправка вел.
степенца савских повери Ф. Тошћу каме-
њару с тим да према предрачуну и усло-
вима изврши целу оправку степенца за
1707-63 динара; а направка гелендера др-
вених да се уступи Августу Томи столару
по 6 дн. од курен. метра.

Бр. 255 — Одлучно: а.) да комисија од
г. г. М. Јосимовића, Св. Зорића и општ.
инжињера код г. Министра Грађевина из-
ради допуштење за превлачење моравског
шљунка жељезницом по цени коштања, па
онда одмах да се изврши набавка 2000 к.м.
речног шљунка; и б.) да комисија од г. г.
Р. Драговића, М. Дамњановића, Н. Вул-
ковића и општ. инжињера обиђе све ка-
мене мајдане београдског реона, па закључи
погодбу за куповину оних количина шљун-
ка које нађе на лицу места.

Бр. 256 — Оснажно одлуку раније сед-
нице којом је изабрана комисија за редов-
ни месечни преглед општинских благајна.

Бр. 257 — Решно: да општински суд
поступи по распису г. Министра финансије,
којим је рачунска година изједначена са
грађанском, с тим да се за ова два ме-
сеца — Новембар и Декембр — по про-
шлогодишњем буџету издатци чине, а бу-
џет за идућу 1890. годину да се на време
пројектује како би и одобрење следовало
пре наступања њеног.

Бр. 258 — Решно: да се ради ограничење вароши по предлозима комисије поштујући и тако одмах расписне конкурсе за израду потребних планова, како би се посао предузео а и извршио што пре.

Бр. 259 — Сагласно се са мишљењем војне комисијске с тим да се одмах упути господину министру нар. привреде акт пристанка општине на споразум који је господину министру комисија предложила поводом захтева и наређења његовог да се земаљском извозу учини олакшица и у погледу плаћања кантарине.

Бр. 260 — Изјавио: да се слободна продаја хлеба и ван хлебарница, не може ограничавати, пошто би то било само од штете по становништво.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ:

ПРЕТПЛАТНИ ПОЗИВ

НА КЊИГУ

БОРЦИ

РОМАН ИЗ СВОСКОГ ЖИВОТА
У ДВЕ СВЕСКЕ

од
Јан. М. Веселиновића

Политичка струја, која је потекла „одо-зго“, заглављала је мало и мало, најпре људе од књиге, онда занатлије, па најзад, и самог земљерадика. Сада је постала огромна река, и највећом бујицом јури по овој нашој малој отаџбини. Где се два састану, зборе о политици. И у палати и у чатрљи данас се подједнако чују речи: радикал, либерал, напредњак.

Неминовно је то морало доћи, и — дошло је. Ако је добро — сви смо допринели те је дошло, ако је зло — сви смо криви.

Задатак ове књиге није да научно и систематски изнесе ток нашег политичког живота од 1880 год. Писац се овде бави седам. Он описује борбу вођену међу сељацима; приказује сељака пре те борбе, приказује како се бори и подлеже. И овде је се писац држао свог старог правила: ниши како јесте, ниши истину; не одузимај ништа и не додај ништа.

Људе, који су повели борбу, који су на сваком кораку и у свако доба радили на остварењу новијих мисли — писац је назвао „Борцима“

Интересантан је живот њихов, интересантна је сама борба, тим интересантнија: што се води са људима необразованим, који, да би се одржали, чине све могуће. Сем тога, у роману је пуна интереса и љубавна историја.

Кметови, капетани, начелници, пандури, свештеници, учитељи, судице, канцаларије — све је ту. Све је изнеше тако како је. Нико није штеђен а нико ни нападут.

Дело је велико, зато је подељено на свеске. Биће их свега две.

Прва је дата у штампу и биће готова концем октобра. Изнеће око 16 таб. на лепој хартији а цена јој је 2 дин. или 1 фора вр.

Чим прва буде готова, ући ће и друга у штампу.

Скупљачима десета књига или новац за њу; књиџарима и препродајцима 20 од сто рата.

Само ко готов новац положи, сматраће се за претплатника.

Поруџбине без новца слати не вреде, јер вересије нема никоме.

Поруџбине слати на потписатог.

Коцељева, 27 септембра 1889. год,

Јан. М. Веселиновић

преде. општине Свилеувско-Коцељевске
преко ср. канцеларије
Шабац.

„Баче“, дечији лист, излази у Београду са сликама месечно на читавом табаку. Цена полугодишња 1 дин.

„Српски Занатлија“, календар за 1890 годину са одабраном садржином за читање и врло многим сликама нарочито из појединих привредних грана. Тако исто у њему има корисних бележака, разних таблица и прорачуна у појединим занатима. Цена 1 динар. До 1. Нов. биће послан месним занатлским одборима на продају.

Г. Милан Касумовић почеће да издаје превод чувеног дела

„МАКЕДОНИЈА И СТАРА СРБИЈА“

од познатог публицисте нашег сународника г. Спиридона Гончевића.

Дело ће изаћи са сликама и то оним што су изашле и у оригиналу (на немачком језику), и што их је сам писац уступно преводио. Слика биће на броју 62. ради олакшице читалачком свету преводилац је дело поделио у 10 свезака од по шест штампаних табака и по неколико слика. — Претплата је свакој свесци 1 дин. и треба је слати књиџарници Вел. Валовића у Београду. Прва, друга и трећа свеска изаћи ће о Митрову-дне ове год., а после редовно у размаку од 3—4 недеље. Скупљачима 10% рат.

ПРЕГЛЕД

ПИСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— од 23. до 29. Октобра о. г. —

I. Судска радња:

а.) рочишта одређено	95
б.) пресуда изречено	48
в.) забрана одобрено	45
г.) уверења издато	38

II. Извршно оделење:

а.) пресуда извршено	73
б.) забрана удејствовано	47
в.) уверења прибављено	12

г.) страни предм. свршено.	—
д.) маса образована	8

III. са клаице:

Заклато:

а.) волова	110
б.) крава	76
в.) телад	33
г.) овнова	220
д.) оваца	50
ђ.) јагањаца	28
е.) свиња	275
ж.) прасади	234

Примедба: Наплаћено је аренде 5962 дин
Кријумчара проказано 4.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА: Од 24. до 31. Октобра ишло преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Ч е г а	10 к.
		просе- чна цена
КИЛОГР.		дин.
38,315	Брашна пшенична	18:50
	Брашна кукурузна	—
211,617	Пшенице	13:25
56,373	Кукуруза	10:50
30,294	Ражи	10:50
	Крупника	—
14,174	Јечма	12:25
40,530	Овса	12:25
	Кукуруз нови	—
5,883	Пасуља	21:—
8,681	Кромпира	8:—
118	Арпаџика	17:50
4,993	Црна лука	8:—
451	Бела лука	28:—
1,960	Лука арпаламе	6:—
41,342	Јабука	11:—
21,191	Крушака	9:—
8,554	Ораја	18:50
2,939	Грожђа	40:—
	Шљива сирових	—
566,868	Сувих шљива нов.	18:—
88,260	Сена	5:50
28,285	Сламе	3:—
	Шљива сувих стар	—
1,644	Шипарке	80:—
1,227	Кајмака	112
495	Сира	90:50
	Доја топљена	—
564	Масти	110
393	Сува меса гов	150
26,308	Свиња дебелих	75:—
69,795	Креча	3:40
946	Пшенице белије	30:—
66	Рена	15:—
	Варива зелена	—
824	Разна гоћа	—
	Линцује (траве)	—
77	Рибе фришке	—
	Литара	—
160,673	Вина црна	20:—
	Вина бела	—
26,886	Ракије шљ. меке	28:—
63	„ „ „ „ луке	40:—
	„ „ „ „ колове меке	—

Примедба. Наплаћено је на име кантарије 3.008 дин.